

FM: REKNESKAPSANALYSE

04 MÅLING, MÅLEFEIL OG JUSTERING

Oppsummering ved

Professor Kjell Henry Knivsflå,
 Institutt for rekneskap, revisjon og rettsvitenskap,
 NHH

E-post: kjell.knivsfla@nhh.no

FM04-1

INNHALD

FAGMØTE 04

FØRRE GONG: Trail + omgruppering

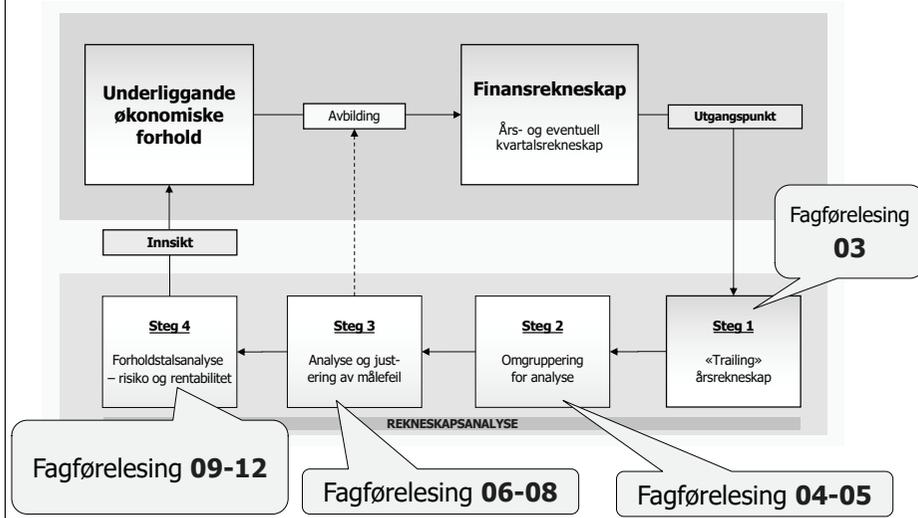
- 1) Måling
- 2) Målefeil
- 3) Justering

NESTE GONG: Forholdstalsanalyse

FM04-2

RAMMEVERK

FOR REKNESKAPSANALYSE

MÅLING

Fagforelesing 06

Finansrekneskap er eit **informasjonssystem** om underliggjande økonomiske forhold:

→ Avbildinga er basert på **grunnleggjande rekneskapsprinsipp** innanfor eit eksplisitt eller implisitt konseptuelt rammeverk for rekneskapsføring, til dømes ei rekneskapslov som i Noreg

Avbildinga kan vere eksakt, **men som oftast vil det vere «målestøy»** som gjer avbildinga uklar, upresis eller altså imperfekt

FM04-4

MÅLEFEIL

Fagforelesing 07

- MÅLEFEIL AV **TYPE 1** - THE GOOD
- MÅLEFEIL AV **TYPE 2** - THE BAD
- MÅLEFEIL AV **TYPE 3** - THE UGLY

FM04-5

JUSTERING

Fagforelesing 08

JUSTERING

= Å ENDRE PÅ OMGRUPPEERTE
REKNESKAPSTAL SLIK AT DEI ER
MEIR I **SAMSVAR** MED UNDER-
LIGGANDE ØKONOMISKE
FORHOLD

FM04-6

1)

FINANSREKNESKAP MÅLING

1) TEORI FOR MÅLING

- 1) KOSTMODELL
- 2) VERDIMODELL

2) REGULERING

- 1) IFRS
- 2) NGRS

FM04-7

1.1

REKNESKAPSTEORI TO MÅLEMODELLAR

Det finst i praksis to
målemodellar:

1) Kostmodellen

2) Verdimodellen

FM04-8

1)

KOSTMODELLEN «COST VALUE»

- 1) **Kjøpsprisen** på ein eigedel er kostnaden og dermed kostprisen
- 2) Prinsipielt: **Kostverdi** til ein eigedel:

$$KV_0 = \frac{FKD_1}{(1+i)^1} + \frac{FKD_2}{(1+i)^2} + \dots + \frac{FKD_T}{(1+i)^T}$$

der i er **internrenta** over levetida til eigedelen

T

FM04-9

KVA ER RENTABILITETEN TIL EIN KONTANTSTRAUM?

INTERNRENTA!

dvs den renta som gjev nettonoverdi lik 0

Korleis finne internrenta?

Excel

	-100	70	60

FM04-10

DØME INVESTERING I EI «MASKIN»

År	0	1	2
Fri kontantstraum frå drift	-100	70	60

KJØP AV MASKIN TIL 100
HAR EIN KONTANTSTRAUM
PÅ -100

MASKINA **BIDREG** TIL
KONTANTSTRAUMEN FRÅ
DRIFT

FM04-11

RESULTAT OG AVSKRIVING

Resultatet er

$$NDR_t = i \cdot KV_{t-1}$$

Avskrivning

$$AVS_t = FKD_t - NDR_t = FKD_t - i \cdot KV_{t-1}$$

DØME

$$\begin{aligned} NDR_1 &: & 0,2 \cdot 100 & = & \mathbf{20} \\ AVS_1 &: & 70 - 0,2 \cdot 100 & = & \mathbf{50} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} NDR_2 &: & 0,2 \cdot 50 & = & \mathbf{10} \\ AVS_2 &: & 60 - 0,2 \cdot 50 & = & \mathbf{50} \end{aligned}$$

FM04-12

REKNESKAPSFØRING

KOSTMODELL

År	0	1	2
Fri kontantstrøm frå drift	-100	70	60
- Avskrivning - innrekning	-100	50	50
= Resultat	0	20	10
- Utbyte	-100	70	60
= Endring i eigenkapital	100	-50	-50
Eigedel	100	50	0
Eigenkapital	100	50	0
Rentabilitet, ekr	0	0,2	0,2
- Krav, ekk	0	0,1	0,1
= Målt superrentabilitet	0	0,1	0,1

Internrentebasert avskrivning

Denne rekneskapsføringa gjev rentabilitet = internrente

FM04-13

KVA MÅLER KOSTMODELLEN?

«Return on invested capital, ROIC»

$$r_{KV} = \frac{\text{RESULTAT}}{\text{KONTANTSTRAUM} - \text{AVSKRIVING}} \cdot \text{INNGÅANDE KOSTVERDI}$$

JAU, AVKASTING PÅ DEN FAKTISKE INVESTERTE KAPITALEN, DVS DEN FAKTISKE AVKASTINGA PÅ GJENNFØRTE INVESTERINGAR I SELSKAPET

FM04-14

2)

VERDIMODELLEN «FAIR VALUE»

- 1) Verkeleg verdi av ei maskin er **maksimum** av driftsverdien og salsverdien, om sal er aktuelt
- 2) **Driftsverdi** til ein eigedel:

$$DV_0 = \frac{FKD_1}{(1+k)^1} + \frac{FKD_2}{(1+k)^2} + \dots + \frac{FKD_T}{(1+k)^T}$$

der k er **avkastingskravet** over levetida til eigedelen T, dvs målestokken for om investeringa er lønsam eller ikkje

FM04-15

RESULTAT OG AVSKRIVING

Verkeleg resultatet er

$$VNDR_t = k \cdot VV_{t-1}$$

Verkeleg avskrivning

$$VAVS_t = FKD_t - VNDR_t = FKD_t - k \cdot VV_{t-1}$$

DØME

$$\begin{aligned} VNDR_1 &= 0,1 \cdot 113 = 11 \\ VAVS_1 &= 70 - 0,1 \cdot 113 = 59 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} VNDR_2 &= 0,1 \cdot 54 = 5 \\ VAVS_2 &= 60 - 0,1 \cdot 54 = 55 \end{aligned}$$

VV
113
54
0

Avkastingskravet er 10%

REKNESKAPSFØRING DRIFTSVERDIMODELL

År	0	1	2
Fri kontantstrøm frå drift	-100	70	60
- Avskrivning - innrekning	-100	50	50
+ Verdiauke	13	-9	-4
= Resultat	13	11	6
- Utbyte	-100	70	60
= Endring i eigenkapital	113	-59	-54
Eigedel - kostverdi	100	50	0
+ Meirverdi	13	4	0
= Verkeleg verdi	113	54	0
Eigenkapital	113	54	0
Rentabilitet, ekr	0,1	0,1	0,1
- Krav, ekk	0,1	0,1	0,1
= Målt superrentabilitet	0	0	0

Krav basert avskrivning

Denne rekneskapsføringa gjev rentabilitet = krav

KVA MÅLER VERDIMODELLEN?

«Required return on invested capital»

$$k = i + (r_{MV} - i) \cdot \frac{MV}{KV + MV}$$

1) Rentabilitet på faktisk investert kapital, intern rente i

2) «Meiravkasting på relativ meirverdi»

DET ANDRE LEDDET KONVERTERER FAKTISK RENTABILITET PÅ INVESTERT KAPITAL TIL FORVENTA AVKASTING – SOM ER KRAVET, OG VIL FOR LØNSAME INVESTERINGAR VERE NEGATIVT

FM04-18

«RENTABILITET I ALTERNATIV BRUK»

1)

$$r_{VV} = \frac{\text{KONTANSTRAUM} - \text{AVSKRIVING AV KOST} + \text{MEIRVERDIENDRING}}{\text{KOSTVERDI PÅ IB} + \text{MEIRVERDI PÅ IB}}$$

2)

$$r_{VV} = r_{KV} + (r_{MV} - r_{KV}) \cdot \frac{MV}{VV}$$

ÅR 1:

$$r_{VV} = (70 - 50 - 9)/(100 + 13) = \underline{10\%}$$

$$r_{VV} = 20\% + (-70\% - 20\%) \cdot 13/113 = \underline{10\%}$$

$$\text{der } r_{MV} = -9/13 = -70\%$$

FM04-19

3)

KVEN VIL HA HISTORISK KOST

...

NÅR VI KAN FÅ RETTFERDIG VERDI?

FM04-20

KONKLUSJON

KOST- KONTRA VERDIMODELL

KOSTMODELLEN HØVER FOR INVESTERINGAR SOM SKAL DRIVAST – ELLER SOM VERT HALDNE TIL FORFALL

RENTABILITET SYNER FAKTISK AVKASTING

VERDIMODELLEN HØVER FOR INVESTERINGAR SOM SKAL SELJAST – ELLER SOM VERT HALDNE FOR SAL

RENTABILITET SYNER NORMALISERT AVKASTING

I DØMET ER KOSTMODELLEN **BEST** SIDAN DET ER EI DRIFTSINVESTERING

1.2

FINANSREKNESKAP MÅLING

Finansrekneskap (dvs utarbeiding)

= registrering + måling + rapportering

REGULERT

**NGRS
IFRS**

FM04-22

IFRS

Gamle IAS forsvinn når nye IFRS kjem til

Dette er dei nye standardane

«41» + «19» STANDARDAR

IAS Standards	IFRS Standards
2 Inventories	1 First Time Adoption of International Financial Reporting Standards
7 Cash Flow Statement	2 Share-based Payment
8 Accounting Policies, Changes in Accounting Estimates and Errors	3 Business Combinations
10 Events After the Reporting Period	5 Non-Current Assets Held for Sale and Discontinued Operations
12 Income Taxes	6 Exploration for and Evaluation of Mineral Resources
16 Property, Plant and Equipment	7 Financial Instruments: Disclosure
19 Employee Benefits	8 Operating Segments
20 Accounting for Government Grants and Disclosure of Government Assistance	9 Financial Instruments
21 The Effects of Changes in Foreign Exchange Rates	10 Consolidated Financial Statements
23 Borrowing Costs	11 Joint Agreements
24 Related Party Disclosures	12 Disclosure of Interest in Other Entities
26 Accounting and Reporting of Retirement Benefit Plans	13 Fair Value Measurement
27 Consolidated and Separate Financial Statements	14 Regulatory Deferral Accounts
28 Investments in Associates and Joint Ventures	15 Revenue from Contracts with Customers
29 Financial Reporting in Hyperinflationary Economies	16 Leases
32 Financial Instruments: Presentation	17 Insurance Contracts
33 Earnings per Share	18 Presentation and Disclosure of Financial Statements
34 Interim Financial Reporting	19 Subsidiaries without Public Accountability: Disclosures
36 Impairment of Assets	+ IFRS for SMEs
37 Provisions, Contingent Liabilities and Contingent Assets	Conceptual Framework
38 Intangible Assets	IFRIC and SIC Interpretations, Draft Interpretations, Projects, Practice Statements
39 Financial Instruments: Recognition and Measurement (will be superseded by IFRS 9)	
40 Investment Property	
41 Agriculture	

FM04-23

IFRS 18

PRESENTATION AND DISCLOSURE

Objective of financial statements

- 9 The objective of financial statements is to provide financial information about a reporting entity's assets, liabilities, equity, income and expenses that is useful to users of financial statements in assessing the prospects for future net cash inflows to the entity and in assessing management's stewardship of the entity's economic resources.

Provide financial information that is **useful**

A complete set of financial statements

- 10 A complete set of financial statements comprises:
- a statement (or statements) of financial performance for the reporting period (see paragraph 12);
 - a statement of financial position as at the end of the reporting period;
 - a statement of changes in equity for the reporting period;
 - a statement of cash flows for the reporting period;
 - notes for the reporting period;
 - comparative information in respect of the preceding period as specified in paragraphs 31–32; and
 - a statement of financial position as at the beginning of the preceding period if required by paragraph 37.

FM04-24

KVA ER DEI KONKRETE REGLANE FOR

- INNREKNING OG

- **MÅLING** ETTER INNREKNING?

DET LÆRER DU I KURS I FINANSIELL RAPPORTERING,

SOM **ACC401**

FM04-25

MÅLING KOR ER DET GROVE MÅLEFEIL?

1) MANGLANDE INNREKNING AV
IMMATERIELLE EIGEDLAR

2) **NEDSKRIVING** TRENG IKKJE VERE NAUD-
SYNT ETTER EIT PORTEFØLJESYN

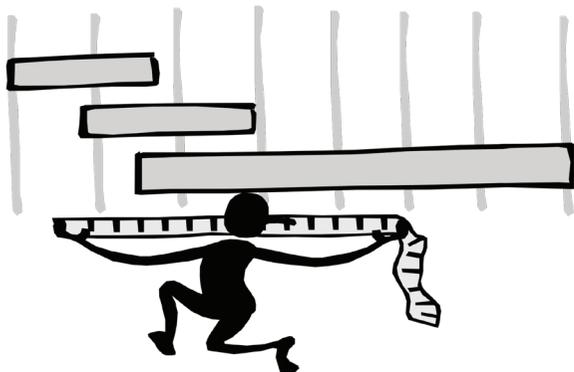
-> **UNDERVURDERER
KAPITALEN**

FM04-26

2)

MÅLEFEIL OVERSIKT

Førelisar seier han er
2 meter høg, men er i
røynda 1,92 eller der
ikring

Då er målefeilen 2,00
- 1,92 = 8 cm, dvs
overrapportering

FM04-27

GENERELT OM MÅLEFEIL

MÅLEFEIL

= **RAPPORERT - «VERKELEG»**

DVS AT VERKSEMDA RAPPORTERER NOKO
ANNA ENN «VERKELEGE» TAL – ELLER ALTSÅ
«SANNINGA»

MÅLEFEIL VERT OGSÅ KALLA RAPPORTERINGSFEIL

FØRESETNAD

Vi ønsker å måle
«**verkelege**»
økonomiske
forhold

... eller altså få fram
«sanninga»

FM04-28

DEKOMPONERING AV MÅLEFEIL I EK-RENTABILITET

$$MF = ekr - ekk$$

ekr* = ekr med «god» måling

$$= ekr^* - ekk + ekr - ekr^*$$

MÅLEFEIL AV TYPE 1

Målefeil i samsvar med «god» rentabilitetsmåling, ekr*
dvs **GOD** måling av strategisk fordel

Målefeil pga at rapportert ekr avviker fra «god» rentabilitetsmåling, dvs **målefeil på grunn av DÅRLEG** måling

FM04-29

DEKOMPONERING AV MÅLEFEIL I EK-RENTABILITET

$$MF = ekr - ekk$$

$$= ekr^* - ekk$$

ekr* = ekr med «god» måling,
ekr_{GRS} = ekr i samsvar med GRS

$$+ ekr - ekr^*$$

$$MF = ekr^* - ekk + ekr_{GRS} - ekr^* + ekr - ekr_{GRS}$$

MÅLEFEIL AV TYPE 1

MÅLEFEIL AV TYPE 2

Målefeil pga at rentabilitetsmåling etter God RekneskapsSkikk avviker fra god rentabilitetsmåling. Altså **målefeil pga dårleg måling i GRS**

MÅLEFEIL AV TYPE 3

Målefeil pga at rapportert ekr avviker fra ekr i samsvar med GRS – altså **målefeil pga kreativ rekneskapsføring** (og feil)

FM04-30

2.1)

DEN GODE MÅLEFEILEN

MÅLEFEIL AV TYPE 1

= RENTABILITET MED **GOD** MÅLING

– AVKASTINGSKRAVET

1) VERDIMODELL: **MF1 = 0**

VERDIMODELLEN FJERNAR DEN GODE MÅLEFEILEN

2) KOSTMODELL: **MF1 = MÅLT STRATEGISK FORDEL**

FM04-31

KONKLUSJON KOST- KONTRA VERDIMODELL

KOSTMODELLEN HØVER FOR INVESTERINGAR SOM SKAL DRIVAST – ELLER SOM VERT HALDNE TIL FORFALL

VERDIMODELLEN HØVER FOR INVESTERINGAR SOM SKAL SELJAST – ELLER SOM VERT HALDNE FOR SAL

FM04-32

DØME OPPDRETT

ETTER IAS 41 SKAL BIOLOGISKE
EIGEDELAR REKNESKAPSFØRAST TIL
«FAIR VALUE»?

**BØR FISK FØRAST TIL
«FAIR VALUE»?**

FM04-33

2.2)

DEN DÅRLEGE MÅLEFEILEN

MÅLEFEIL AV TYPE 2

= RENTABILITET I SAMSVAR MED **IFRS** ELLER NGRS
– RENTABILITET MED «**GOD**» MÅLING

OMRÅDE MED DÅRLEG MÅLING:

- 1) MANGLANDE INNREKNING AV IMMATERIELLE
- 2) INDIVIDUELL OG IKKJE PORTEFØLJE-
VURDERING

FM04-34

DØME INVESTERING I FORSKING

År	0	1	2
Fri kontantstrøm frå drift	-100	70	60

Kapitalkravet er 10%

La oss no seie at **20** av
investeringa på 100 er i
forsking

... eller investering i **marknadsføring** i forkant

FM04-35

IFRS FORSKING ER «TAP»!

Ei verksemd investerer i «**eigedelar**» som kostar kr 100 – og eigedelane genererer ein kontantstrøm frå drift på kr 70 i år 1 og kr 60 i år 2. **Eigedelane er varige driftsmidlar som kostar 80 og resten er eiga forskning**

År	0	1	2
Kontantstrøm frå drift	0	70	60
- Kontantstrøm til investering	100	0	0
= Fri kontantstrøm frå drift	-100	70	60
- Avskrivning - innrekning		-80	
= Resultat	-20		
- Netto betalt utbytte	-100		
= Endring i eigenkapital	80		
Varige driftsmiddel		80	
Eigenkapital	80		

ETTER IAS 38 KAN IKKJE
EIGA **FORSKING**
BALANSEFØRAST, MEN
SKAL KOSTNADSFØRAST
DIREKTE

Kjøpt forskning kan derimot balanseførast

ETTER IAS 16 KAN **VARIGE
DRIFTSMIDLAR** INNREKN-
AST ELLER BALANSEFØRAST
NÅR DEI FØRER TIL ØKO-
NOMISK FORDEL, DVS EIN
FRAMTIDIG KONTANT-
STRÅUM

FM04-36

KVA ER RENTABILITETEN TIL EIN KONTANTSTRAUM?

INTERNRENTA!

dvs den renta som gjev nettonoverdi lik 0

Korleis finne internrenta?

Excel

	-100	70	60
--	------	----	----

FM04-37

REKNESKAPSFØRING IFRS - KOSTMODELL

År	0	1	2
Fri kontantstrøm frå drift	-100	70	60
- Avskrivning - innrekning	-80	40	40
= Resultat	-20	30	20
- Utbyte	-100	70	60
= Endring i eigenkapital	80	-40	-40
Eigedel	80	40	0
Eigenkapital	80	40	0
Rentabilitet, ekr	-0,2	0,375	0,5
- Krav, ekkk	0	0,100	0,1
= Målt superrentabilitet = MF1 + MF2	-0,2	0,275	0,4

IFRS:
I praksis lineær avskrivning

IAS 38
Eigen forskning skal ikkje balanseførast, men kostnadsførast direkte

Denne rekneskapsføringa gjev

ekr = ekr_{IFRS}

FM04-38

DEKOMPONERING AV MÅLEFEIL

År	0	1	2
Underliggjande rentabilitet, ekr*	0	0,2	0,2
- Krav, ekkk	0	0,1	0,1
= Superrentabilitet, MF1 = SF	0	0,1	0,1
Rentabilitet IFRS, ekr_{GRS}	-0,2	0,375	0,5
- Underliggjande rentabilitet, ekr*	0,0	0,2	0,2
= Målefeil av type 2, MF2	-0,2	0,175	0,3
Underliggjande SF = MF1 = ekr* - ekkk	0	0,1	0,1
+ Målefeil av type 2, MF2 = ekr_{GRS} - ekr*	-0,2	0,175	0,3
= Målt superrentabilitet, SF + MF2	-0,2	0,275	0,4

MF1 = SF

MF2 SKAPER «STØY»

MÅLT SF VERT EI DÅRLEG AVBILDING AV VERKELEG SF

INVESTERINGS-TIDSPUNKT

DRIFTS-FASE

FM04-39

DØME BILPORTEFØLJE

BIL	KOST	VERKELEG	NED
1	200	240	0
2	100	60	40
3	120	120	0
SUM	420	420	0

Her bør individuell nedskrivning **tilbakeførast**, sidan ho ikkje er naudsynt etter ei porteføljevurdering

■ Nedskrivning etter **individuell** vurdering = 40

■ Nedskrivning etter **porteføljevurdering** = 0

FM04-40

KONKLUSJON

MANGLANDE INNREKNING

MANGLANDE BALANSEFØRING GJENNOM

- **DIREKTE KOSTNADSFØRING** AV INVESTERINGSUTGIFTER OG
- **INDIVIDUELL** VURDERING AV «PORTEFØLJEINVESTERINGAR»

GJER AT **RENTABILITETEN** FOR LØNSAME INVESTERINGAR ER

- **UNDERVURDERT** I INVESTERINGSFASEN OG
- **OVERVURDERT** I HAUSTINGS- ELLER DRIFTSFASEN

2.3)

DEN STYGGJE

MÅLEFEILEN

MÅLEFEIL AV TYPE 3

= **RAPPORTERT** RENTABILITET

– RENTABILITET I SAMSVAR **IFRS** OG NGRS

ÅRSAK:

- 1) **FEIL OG MANGLANDE KOMPETANSE**
- 2) **REKNESKAPSMANIPULERING – KREATIV REKNESKAPSFØRING (KRF)**

FM04-42

KONKLUSJON

KRF = MF3

KREATIV REKNESKAPSFØRING I FORM AV «ACCRUALS MANAGEMENT» FØRER VANLEGVIS TIL AT

- RESULTAT VERT **BLÅST OPP**
- MEN RESULTATET I EIT SEINARE ÅR BLIR REDUSERT

→ LÅNER RESULTAT FRÅ FRAMTIDA TIL ÅRET DER RESULTATET TRENGS **FOR Å SKAPE INNTRYKK** AV GOD LØNSEMD

FM04-43

3)

JUSTERING

TEKNIKK OG DØME

JUSTERING
AV DRIFTSEIGEDDEL I BALANSEN

1) **Justering av driftseigedel**

NDE + JUSTERING – UTSETT SKATT = JUSTERT NDE

2) **Kva er motposten? Eigenkapital!**

EK + (1 – ndss) · JUSTERING = JUSTERT EK

FM04-44

JUSTERINGS- TEKNIKK

3) Justering i resultatrekneskapen

$$\text{NDR} + (1 - \text{ndss}) \cdot \text{ENDRING I JUSTERING} = \text{JUSTERT NDR}$$

FM04-45

KRAFTSELSKAPET TIDDER RES – OMGRUPPERT

DI
- DK
= DR
- DSK
= NDR
+ NFI
- NRK
= NRE
+ UNDR
+ UNFR
= FNR
- NBU
= ΔEK

RESULTATREKNESKAP	ÅR		
	-2	-1	0
Kraftinntekter	40	206	1948
+ Salsinntekter	28	110	329
+ Andre	12	8	18
= Driftsinntekter	80	324	2295
- Kraftkostnad	18	136	1778
- Varekostnad	14	56	145
- Lønnskostnad	25	50	127
- Andre driftskostnader	55	97	184
- Avskrivning	0	0	11
= Driftsresultat	-32	-15	50
- Driftsskatt	-6	-3	10
= Netto driftsresultat	-26	-12	40
+ Netto finansinntekter	3	6	5
- Netto rentekostnader	0	0	2
= Nettoresultat til EK	-23	-6	43
- Unormalt netto driftskostnad	-26	2	20
- Unormalt netto finanskostnad	10	3	10
= Fullstendig nettoresultat	-7	-11	13
- Netto betalt utbytte	-100	-250	0
= Endring i egenkapital	93	240	14

FM04-46

TIDDER BAL - NDK-BALANSE

$$\text{NFG} = \text{FG} - \text{FE}$$

$$\text{NDE} = \text{EK} + \text{NFG}$$

BALANSE	-2	-1	0
Driftsrelatert anlegg	17	43	535
- Langsiktig driftsgjeld	0	1	62
= Netto anleggsmidler	17	42	473
Driftsrelaterte omløpsmidlar	48	98	394
- Kortsiktig driftsgjeld	51	75	285
= Driftsrelatert arbeidskapital	-3	23	109
= Netto driftseigedelar	14	65	582
Eigenkapital	93	333	347
Langsiktig finansiell gjeld	0	1	241
+ Kortsiktig finansiell gjeld	0	2	18
= Finansiell gjeld	0	3	259
Finansielle investeringar	0	1	2
+ Finansielle fordringar	0	14	13
+ Kontantar	79	256	9
= Finansielle eigedelar	79	271	24
= Netto finansiell gjeld	-79	-268	235
= EK OG NETTO FINANSIELL GJELD	14	65	582

FM04-47

TIDDER KON - FRI KONTANTSTRÅUM

NDR + UNDR
- ΔNDE
= FKD
+ NFI + UNFR
- ΔFE
= FKS
- NRK
+ ΔFG
= FKE = NBU

RESULTATREKNESKAP	ÅR		
	-2	-1	0
Netto driftsresultat	-26	-12	40
+ Unormalt netto driftsresultat	26	-2	-20
= Fullstendig nettodriftsresultat	0	-14	20
- Endring i netto driftseigedelar	14	51	517
= Fri kontantstrøm frå drift	-14	-65	-497
+ Netto finansinntekt	3	6	5
- Unormal netto finanskostnad	10	3	10
- Endring i finansielle eigedelar	79	192	-247
= Fri kontantstrøm frå sysselsette eigedelar	-100	-254	-255
- Netto rentekostnad	0	0	2
+ Endring i finansiell gjeld	0	3	256
= Fri kontantstrøm til eigenkapital	-100	-251	-1

FM04-48

1)

TIDDER

SYNER REKNESKAPEN FAKTA?

RESULTATREKNESKAP	ÅR		
	-2	-1	0
Kraftinntekter	40	206	1948
+ Salsinntekter	28	110	329
+ Andre	12	8	18
= Driftsinntekter	80	324	2295
- Kraftkostnad	18	136	1778
- Varekostnad	14	56	145
- Lønskostnad	25	50	127
- Andre driftskostnader	55	97	184
- Avskrivning	0	0	11
= Driftsresultat	-32	-15	50
- Driftsskatt	-6	-3	10
= Netto driftsresultat	-26	-12	40
+ Netto finansinntekter	3	6	5
- Netto rentekostnader	0	0	2
= Nettoresultat til EK	-23	-6	43
- Unormalt netto driftskostnad	-26	2	20
- Unormalt netto finanskostnad	10	3	10
= Fullstendig nettoresultat	-7	-11	13
- Netto betalt utbytte	-100	-250	0
= Endring i egenkapital	93	240	14

Kraftinntekter 1948
- kraftkostnad 1778
= **Netto kraft 170**
+ Salsinntekter 329
+ Andre 18
= **Driftsinntekter 517**

ER DET IKKJE MEIR I SAMSVAR MED UNDER-
LIGGJANDE ØKONOMISKE FORHOLD Å FØRE
KRAFTINNTektENE NETTO?

FM04-49

TIDDER

JUSTERTE DRIFTSINNTEKTER

RESULTATREKNESKAP	ÅR		
	-2	-1	0
Kraftinntekter (NETTO)	22	70	170
+ Salsinntekter	28	110	329
+ Andre	12	8	18
= Driftsinntekter	62	188	517
- Varekostnad	14	56	145
- Lønskostnad	25	50	127
- Andre driftskostnader	55	97	184
- Avskrivning	0	0	11
= Driftsresultat	-32	-15	50
- Driftsskatt	-6	-3	10
= Netto driftsresultat	-26	-12	40
+ Netto finansinntekter	3	6	5
- Netto rentekostnader	0	0	2
= Nettoresultat til EK	-23	-6	43
- Unormalt netto driftskostnad	-26	2	20
- Unormalt netto finanskostnad	10	3	10
= Fullstendig nettoresultat	-7	-11	13
- Netto betalt utbytte	-100	-250	0
= Endring i egenkapital	93	240	14

Verknader av justering:

- Inntrykket av omfanget av verksemda blir **mindre**
- Relativt mindre kraft og **meir handel** i nett-butikken
- Veksten blir **mindre**, til dømes i år 0:

Frå 508% til 175%

FM04-50

2)

TIDDER

ADK

RESULTATREKNESKAP	ÅR		
	-2	-1	0
Kraftinntekter (NETTO)	22	70	170
+ Salsinntekter	28	110	329
+ Andre	12	8	18
= Driftsinntekter	62	188	517
- Varekostnad	14	56	145
- Lønskostnad	25	50	127
- Andre driftskostnader	55	97	184
- Avskrivning	0	0	11
= Driftsresultat	-32	-15	50
- Driftsskatt	-6	-3	10
= Netto driftsresultat	-26	-12	40
+ Netto finansinntekter	3	6	5
- Netto rentekostnader	0	0	2
= Nettoresultat til EK	-23	-6	43
- Unormalt netto driftskostnad	-26	2	20
- Unormalt netto finanskostnad	10	3	10
= Fullstendig nettoresultat	-7	-11	13
- Netto betalt utbytte	-100	-250	0
= Endring i egenkapital	93	240	14

ER DET
INVESTÉRINGS-
UTGIFTER I ADK?

SJEKK NOTE:
40% I
IMMATERIELL
ETABLERING?

AVSKRIVING: 10%?

FM04-51

2.1)

TIDDER

BALANSEFØRING OG AVS?

Andre driftskostnader	55	97	184
→ 40% IMMATERIELL INVESTERING	22	39	74

INVEST		
	IB	0
+	Tilgang	22
-	AVS	2
=	IB/UB	20
+	Tilgang	39
-	AVS	6
=	IB/UB	53
+	Tilgang	74
-	AVS	13
=	UB	114

Avskrivning
= 10% på saldo

$$\begin{aligned} AVS_2 &= 22 \cdot 0,1 = 2 \\ AVS_1 &= (20+39) \cdot 0,1 = 6 \\ AVS_0 &= (53+74) \cdot 0,1 = 13 \end{aligned}$$

FM04-52

TIDDER

UTSETT SKATT VED JUSTERING

		INVEST	US	ΔUS
	IB	0	0	0
+	Tilgang	22	4	
-	AVS	2	0	
=	IB/UB	20	4	4
+	Tilgang	39	8	
-	AVS	6	1	
=	IB/UB	53	11	7
+	Tilgang	74	15	
-	AVS	13	3	
=	UB	114	23	12

ndss = 20%

$US_2 = 20 \cdot 0,2 = 4;$ **4**
 $US_{-1} = 53 \cdot 0,2 = 11;$ **7**
 $US_0 = 114 \cdot 0,2 = 23;$ **12**

FM04-53

TIDDER

OMGRUPPERT + JUSTERT

ÅR	ÅR	ÅR	
RESULTATREKNESKAP	-2	-1	0
Kraftinntekter - nettoføring	22	70	170
+ Salsinntekter	28	110	329
+ Andre	12	8	18
= Driftsinntekter	62	188	517
- Kraftkostnader	0	0	0
- Selskostnader	14	56	145
- Lønskostnad	25	50	127
- Andre kostnader, eksklusiv invest	33	58	110
- Avskrivning, inkludert på invest	2	6	24
= Driftsresultat	-12	18	111
- Driftsskatt, inkludert endring i US	-2	4	22
= Netto driftsresultat	-10	14	89
+ Netto finansinntekter	3	6	5
- Netto rentekostnader	0	0	2
= Nettoresultat til EK	-7	20	92
- Unormalt netto driftskostnad	-26	2	20
- Unormalt netto finanskostnad	10	3	10
= Fullstendig nettoresultat	9	15	62
- Netto betalt utbytte	-100	-250	0
= Endring i egenkapital	109	265	62

I år 0 blir

- 114 kapitalisert,
- 23 er utsett skatt, og
- EK aukar med 91 frå 347 til 438

I år 0 blir

- ADK redusert med 74 frå 184 til 110,
- AVS aukar med 13 frå 11 til 24, og
- DSK aukar med ΔUS på 12 frå 10 til 22

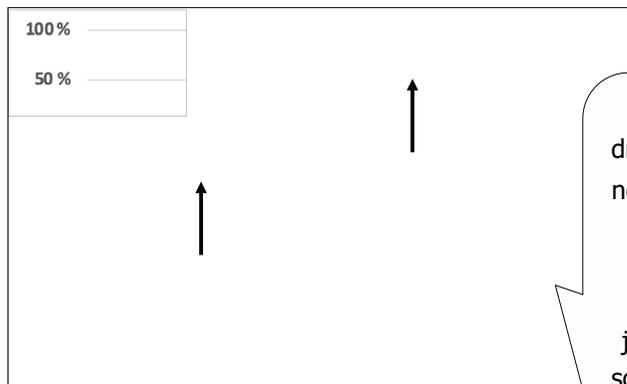
BALANSE	-2	-1	0
Driftsrelatert anlegg	17	43	535
+ INVESTERINGSKAPITAL	20	53	114
- Langsiktig driftsgjeld	0	1	62
- Utsett skatt på invest-kapital	4	11	23
= Netto anleggsmidler	33	84	564
Driftsrelaterte omløpsmidlar	48	98	394
- Kortsiktig driftsgjeld	51	75	285
Driftsrelatert arbeidskapital	-3	23	109
Netto driftseigedelar	30	107	673
Eigenkapital	109	375	438
Langsiktig finansiell gjeld	0	1	241
Kortsiktig finansiell gjeld	0	2	18
Finansiell gjeld	0	3	259
Finansielle investeringar	0	1	2
Finansielle fordringar	0	14	13
Kontantar	79	256	9
Finansielle eigedelar	79	271	24
Netto finansiell gjeld	-79	-268	235
EK OG NETTO FINANSIELL GJELD	30	107	673

FM04-54

2.2)

TIDDER

JUSTERT RENTABILITET

Netto driftsrentabiliteten, ndr, blir **justert opp!**

Pga at NDR er justert opp, noko som **dominerer** auken i NDE

FM04-55

TIDDER

VERKNAD FKD

	ÅR	ÅR	ÅR
KONTANTSTRAUM	-2	-1	0
Netto driftsresultat	-10	14	89
+ Unormalt netto driftsresultat	26	-2	-20
= Fullstendig nettodriftsresultat	16	12	69
- Endring i netto driftseigedelar	30	77	566
= Fri kontantstraum frå drift	-14	-65	-497
+ Netto finansinntekt	3	6	5
- Unormal netto finanskostnad	10	3	10
- Endring i finansielle eigedelar	79	192	-247
= Fri kontantstraum frå sysselsette eigedelar	-100	-254	-255
- Netto finanskostnad	0	0	2
+ Endring i finansiell gjeld	0	3	256
= Fri kontantstraum til egenkapital	-100	-251	-1

FKD ER **IKKJE** PÅVERKA AV JUSTERING!

FM04-56

TIDDER GJENNOMSNITTMETODEN

	INVEST	US	ΔUS
	IB	450	90
+	Tilgang	22	4
-	AVS	2 + 45	0
=	IB/UB	425	85
			-5
+	Tilgang	39	8
-	AVS	6 + 45	1
=	IB/UB	413	83
			-2
+	Tilgang	74	15
-	AVS	13 + 45	3
=	UB	429	86
			3

Gjennomsnittstilgang

$$(22 + 39 + 74) / 3 = 45$$

Kapitaliseing

$$45 / 0,1 = \mathbf{450}$$

KAPITALEN ER RIMELEG KONSTANT

FM04-57

VERKNAD AV JUSTERING

Verknaden av å innrekne meir kapital er at

ndr blir redusert

Men for selskap som investerer meir enn dei avskriv er det også ein resultateffekt slik at

ndr kan auke

Det er sjølvsagt **ingen** effekt på kontantstraumen

FM04-58